

HANDLINGSPLAN MOT DROGER

För grundskolan i Surahammars kommun

Ansvarig handläggare: Katarina Djukic-Forsman, förvaltningschef barn- och bildning
katarina.forsman@surahammar.se

Innehållsförteckning

Målsättning.....	3
Syfte.....	4
Förebygga.....	4
Upptäcka.....	5
Tecken och varningssignaler som kan bero på missbruk.....	5
Andra beteenden som kan vara varningssignaler	5
Åtgärder vid misstanke om användande av droger	6
Socialtjänsten ansvarar för att:	6
Rektor ansvarar för att:.....	6
Skolsköterskan ansvarar för att:	6
Skolkurators uppgift är att:.....	6
Åtgärder om elev är drogpåverkad i skolan, rektor ansvarar för att:.....	6
Åtgärder vid misstanke att elev säljer droger, ansvarar rektor för att:	7
Åtgärder vid konstaterad försäljning av droger ansvarar rektor för att:.....	7

VARFÖR EN POLICY OCH HANDLINGSPLAN?

Under de senaste åren har samhället ägnat mer resurser på tobaksanvändning, alkohol samt narkotikaanvändning bland unga människor. Att tidigt upptäcka och vidta rätt åtgärder kan vara avgörande för hur vi lyckas skydda en ung människa som börjat använda tobak och droger, från en fortsatt negativ utveckling.

Denna handlingsplan syftar till att vägleda skolans personal vid uppkommen oro, misstanke eller kännedom. Handlingsplanen har tagits fram av representanter från barn- och bildningsnämnden samt socialtjänsten.

Målsättning

Vi vill att våra skolor och miljö ska vara drogfria.

Vi accepterar inte att någon på skolan befattar sig med narkotika eller vistas i skolans lokaler påverkade av alkohol, narkotika, narkotikaklassade läkemedel som inte är förskrivna av läkare. Skolan har ett ansvar att motverka tobaksbruk, alkohol- och narkotikamissbruk.

Alla arrangemang som sker i skolans regi skall vara drogfria, även utanför skolområdet.

- ANDT står för Alkohol, Narkotika, Dopning och Tobak.
- Barn och ungdom är personer under 18 år.
- Unga vuxna är personer mellan 18-25 år.

Flertalet av våra barn och unga har det bra i Sverige i dag. De är friska och har en bra kontakt med sina vårdnadshavare och trivs i skolan. Men det finns även en annan verklighet där många människor inte känner delaktighet i samhället. Utanförskap och otrygghet är faktorer som påverkar risk för kriminalitet, användande av droger eller andra sociala problem. Det finns människor som av ett eller annat skäl behöver extra stöd av samhället för att skapa ett tryggt och bra liv.

Handlingsplanen utgår ifrån följande lagstiftningar:

- Skollagen
- Hälso- och sjukvårdslagen
- Socialtjänstlagen
- Förvaltningslagen
- Föräldrabalken
- Lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
- Offentlighets- och sekretesslagen

Tobakslagen anger att rökning är förbjuden där skolverksamhet och barnomsorg bedrivs. Användning av tobak t ex cigaretter, snus, e-cigaretter och vattenpipa är förbjudet i skolans lokaler, på skolgårdar samt i verksamhet som sker i skolans regi. En policy är framtagen. Alkohollagen anger att försäljning av alkoholdrycker till personer under 20 år är förbjuden. Det är förbjudet att förtära alkoholhaltiga drycker eller vara alkoholpåverkad inom skolans område eller i verksamheter som sker i skolans regi.

Narkotikalagen anger att den som innehar, brukar eller befattar sig med narkotika gör sig skyldig till brott.

Arbetsmiljölagen anger att i skolan och på fritidsgårdar ska bra arbetsmiljö råda.

Skollagen anger att all personal som arbetar med barn och ungdomar är skyldig att utföra en anmälan till socialtjänsten, om misstanke finns om att barn/elev far illa.

Föräldrabalken anger att vårdnadshavare ansvarar för barnets personliga förhållande och ansvarar för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till ålder, utveckling samt övriga omständigheter.

Syfte

Vår handlingsplan syftar till att förebygga, upptäcka och ingripa mot alla former av droganvändande.

- Att förebygga att elever börjar använda droger.
- Att tidigt upptäcka missbruk.
- Att engagera elever och vårdnadshavare i arbetet mot droganvändande.
- Att ha ett bra/nära samarbete med kultur och fritid, socialtjänst och polis för att få en drogfri uppväxt.

Förebygga

Att förebygga missbruk – skolans ansvar.

I skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete ingår arbetet mot droganvändning och missbruk som en viktig del. Skolan skall markera att den är drogfri. Eleverna skall förberedas så att de kan säga nej till droger. Skolan har ett ansvar att utbilda elever och personal i drogfrågor. Tydlig information skall ges om riskerna med droger.

Grundskolan, skall i samverkan med socialtjänst, kultur & fritid samt polis, arbeta för att förebygga att elever börjar med droger. Kultur & fritid, socialtjänst och polis ska bjudas in i detta arbete, t.ex. i undervisning och genom föräldrainformation. Hälsosamtal genomförs i åk 6 och 8. ANDT-frågor ges utrymme i undervisningen.

Skolans förebyggande arbete skall innehålla:

- En gemensam handlingsplan.
- Ett gott ledarskap med goda vuxna förebilder.
- Relationer präglade av ömsesidig respekt och med gemensamma positiva förväntningar på varandra.
- En väl fungerande elevhälsa som präglas av ett gott samarbete.
- Ett gott samarbete mellan skola, föräldrar, kultur och fritid, socialtjänst och polis.
- Snabba åtgärder för att hantera elever med ogiltig frånvaro från skolan.
- Fortbilda personalen.
- Utbilda eleverna.

Upptäcka

Att upptäcka missbruk så tidigt som möjligt ger goda förutsättningar att hindra en utveckling som kan leda till beroende. Det är också ett effektivt sätt att hindra nyrekrytering eftersom spridningen av droger sker från person till person. De viktigaste upptäckargrupperna är de som finns i elevernas vardag, dvs. andra elever, vårdnadshavare och skolans personal, men även kultur och fritid, polis och socialtjänst.

Tecken och varningssignaler som kan bero på missbruk

- Ogiltig frånvaro och försämrade studieresultat. Ogiltig frånvaro är alltid en viktig signal på att något inte är bra. Det behöver inte innebära att man missbrukar för att man uteblir, men är det så att man missbrukar så är det vanligt att frånvaron förr eller senare ökar. I takt med att ett missbruk utvecklas kan både intresset och förutsättningarna för att sköta studierna försämrats.
- Manipulativt beteende: Man tvingas ljuga för att dölja sitt missbruk.
- Svårt att ta ögonkontakt.
- Psykisk påverkan: Humörsvängningar, rastlöshet, nedstämdhet, depression, koncentrationssvårigheter, dåligt närminne, trötthet, apati, håglöshet, överaktivitet, aggressivitet, misstänksamhet, förföljelsetankar. Återkommande huvudvärk och magont.

Andra beteenden som kan vara varningssignaler

- Risken ökar för olycksfall och skador.
- Förändrad dygnsrytm, ett missbruk för ofta med sig sena kvällar och vakenhet på nätter.
- Nya kamrater och förändrade intressen.
- Ekonomi, ett missbruk är inte speciellt dyrt i början, men blir snart ganska kostsamt.
- Stölder och kriminalitet, när pengarna inte räcker till för missbruket kommer kriminalitet in i bilden, från snatteri till rån.
- Utsätter sig själv för exploatering.

Åtgärder vid misstanke om användande av droger

Vid misstanke om användande av droger rådgör med elevhälsan och rektor. Kartlägg vad misstanken består av och diskutera ärendet med socialtjänsten utan att ange elevens namn. Om vi i samspråk beslutar oss för att gå vidare kallar socialtjänsten till provtagning.

Socialtjänsten ansvarar för att:

- Drogtest/ urinprov tas, med vårdnadshavare närvarande. Om inte vårdnadshavare är närvarande ska någon vuxen finnas med vid provtagning. Vårdnadshavare/elev måste ge sin tillåtelse till att drogtest får tas. Resultatet av testet delges eleven och vårdnadshavare. Om samtycke ges från vårdnadshavare informeras skolans EHT-team.
- Stöd och hjälp utformas efter elevens behov.
- Medverka vid upprättande av samordningsplan för elev som bedöms ha ett pågående missbruk. Socialtjänstens insatser samordnas med skolans.

Rektor ansvarar för att:

- Elevhälsan sammankallas.
- Samverka med socialtjänsten, finnas med som stöd i när en plan upprättas för elev med pågående missbruk. Detta skall ske tillsammans med eleven, vårdnadshavare, elevhälsan och socialsekreterare.
- Uppföljning sker.

Skolsköterskan ansvarar för att:

- Hälsosamtal sker och att förebyggande samtal kring alkohol och droger förs.

Skolkuratorns uppgift är att:

- Stöd och hjälp utformas efter elevens behov.

Åtgärder om elev är drogpåverkad i skolan, rektor ansvarar för att:

- Skolan på ett säkert sätt avvisar eleven från skolan. Om behov finns kan polis tillkallas. Vårdnadshavare meddelas.
- Elevhälsan sammankallas, anmälan görs till socialtjänsten. Det räcker med en misstanke för att agera när det gäller elever under 18 år.
- En plan upprättas för elev med pågående missbruk Detta skall göras tillsammans med eleven, vårdnadshavare, lärare, elevhälsan och socialtjänsten. Skolsituation planeras/ ev. avstängning ingår.
- Det kan förekomma hundsök i skolans lokaler och att polisen har vid spår visitationsrätt till skolans skåp.
- Rektor överväger om förutsättningar för avstängning, enligt skollagen är uppfyllda. Huvudman kontaktas, om avstängning sker.

Åtgärder vid misstanke att elev säljer droger, ansvarar rektor för att:

- Elevhälsan sammankallas.
- Polisanmälan utförs.
- Anmälan skickas till socialtjänsten.
- Vårdnadshavare informeras om skolans oro och att åtgärder kommer att vidtas.
- Det kan förekomma hundsök i skolans lokaler, detta utförs av polisen. Polisen har vid spår visitationsrätt till skolans skåp.

Åtgärder vid konstaterad försäljning av droger ansvarar rektor för att:

- Elevhälsan sammankallas.
- Polisanmälan utförs.
- Anmälan till socialtjänst utförs.
- Avstängning enligt skollagen kan förekomma, huvudman kontaktas.